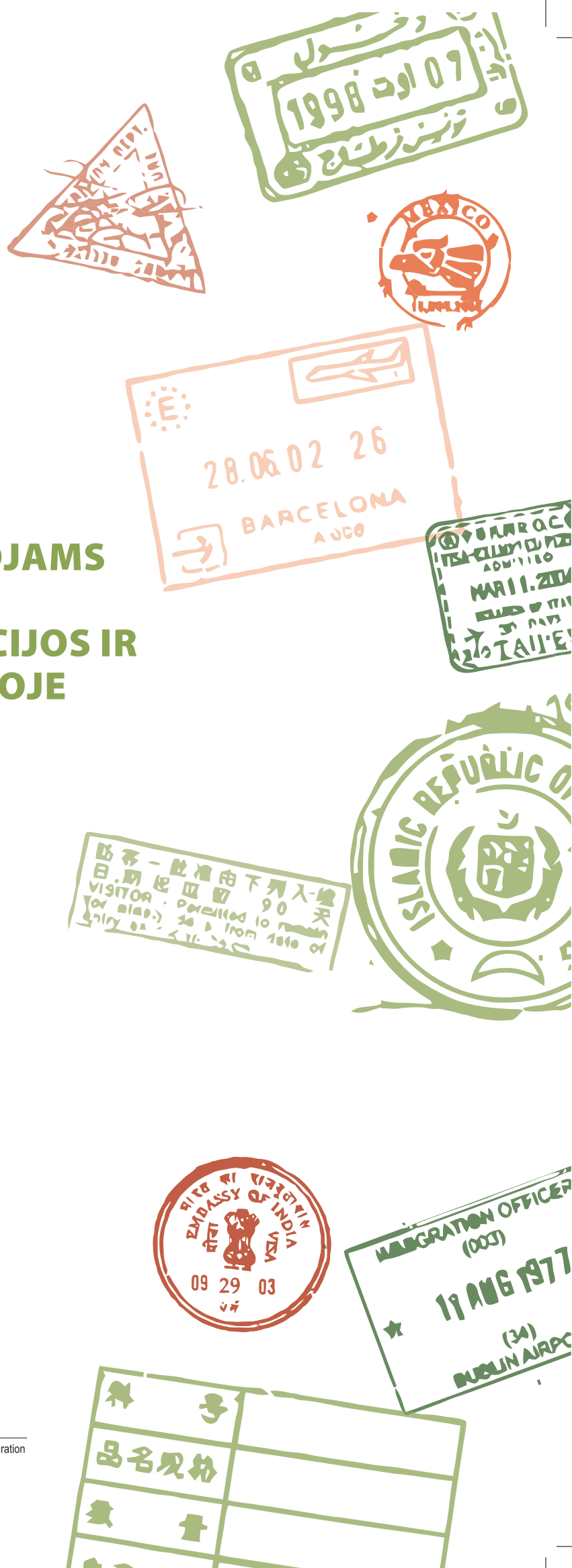

Ne Tik Skaičiai

INSTRUKCIJA MOKYTOJAMS „NE TIK SKAIČIAI“ ŠVIETIMO DĖL MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO EUROPOJE PRIEMONIŲ RINKINYS

料号	
品名规格	
数量	
单价	

Tarptautinė migracijos organizacija (IOM) vadovaujasi principu, kad reguliariai vykstanti žmonių migracija palankiai veikia ne tik pačius migrantus, bet ir visą visuomenę. Būdama tarpvyriausybinių organizacijų, IOM kartu su partneriais veikia tarptautinės bendruomenės mastu ir dalyvauja sprendžiant migracijos srityje atsiradusius sunkumus, platina informaciją apie su migracija susijusias problemas, per migraciją skatina socialinę bei ekonominę raidą, puoselėja žmogaus orumą ir migrantų gerovę.

Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiojo komisaro (UNHCR) valdyba yra nepolitinė humanitarinė organizacija. Svarbiausias jos veiklos tikslas – ginti pabėgėlių teises bei gerovę. Ji stengiasi laiduoti už tai, kad kiekvienas žmogus turėtų teisę ieškoti saugaus prieglobsčio ir jį rastų kitoje valstybėje. Ginti pabėgėlius kartu reišia ir viešai aiškinti klausimą, kas yra pabėgėlis. Svarbu prisiminti tai, kad pabėgėliai grėsmės nesukelia. Iš tiesų, tai jiems kyla grėsmė. Maždaug per 6-is dešimtmečius UNHCR padėjo 50 milijonų žmonių iš naujo pradėti savo gyvenimą.

IŠLEIDO

IOM
Rue Montoyer 40
B-1000 Briuselis
Belgija

UNHCR
Rue Van Eyckstraat 11B
B-1050 Briuselis
Belgija

© IOM/UNHCR 2009
Visos teisės saugomos
ISBN 978-92-9068-502-9

PAĖKA

IOM ir UNHCR sukūrė DVD ir jo naudojimo instrukciją, kuri yra iš 2006 m. Europos pabėgėlių fondo Europos Komisijos finansuojamo projekto dalis

DVD

Parašė, nufilmavo bei režisavo Florence Aigner, Simon Arazi, Valérie Berteau, François Ducat, Laurent Lancker ir Philippe Witjes. **Montavo** Simon Arazi, **spalvas koregavo** Stéphane Higelin, **garsą režisavo** Sylvain Geoffroy
Komponavo programą „Polymorfils“ ir „Triangle 7“

Adelina: su Adelina, Albina, Elmaze, Muhamed ir Gnjilanėje esančia šeima, Durgut ir Kadrije Kosovo vaizdai ir garsai: Adelina ir Albina

Dėkojame Vania Ramirez, Adelinos ir Johnny visai šeimai, Université Libre de Bruxelles Viešųjų ryšių skyriui

Tino: su Tino

Dėkojame Giovanni Orlandi, De la Mine du Bois-De-Luc muziejui, Du Bois-De Luc ekomuziejui ir redaktoriui Alan Sutton už suteiktą teisę pasinaudoti fotografijomis iš knygos „Le Centre“, le café du théâtre de La Louvière

Alfredo ir Veronika: su Alfredo ir Veronika

Dore: su Doré ir Frauke

Dėkojame Frauke Scheller, Team Chakal

Papildomi vaizdai paimti iš „Comme un Lundi“ © Philippe Witjes, 2004

Rean: su Rean ir Kehan
Papildomi vaizdai iš Guillaume Van den Berghe
Papildomi vaizdai iš „Le Petit Château“ pabėgėlių centro © Rean and © Polymorfils/PTTL
Papildomi vaizdai iš „Surya“ © Polymorfils
Papildomi vaizdai iš teatro © Cinétroupe

Dėkojame Tommy ir Akram

Norime padėkoti visiems tiems, kurie dalyvavo kuriant DVD portretus.

NAUDOJIMO INSTRUKCIJA

Užsienio pedagoginę ekspertizę atliko Mounir Zarour

Grafinis apipavidalinimas: Deniz Kazma

Išvertė „ViaVerbia“, IOM/UNHCR

Spausdino: „Impression Snel“

Fotografijos: lagaminas: ©Kosaeva p. 22 **Xray:** ©AFP/Ho p. 22, 35 **Valtis:** ©UNHCR/L. Boldrini p. 22, 35 **Svajonė:** ©Florinan/Transparency/Photovoice p. 29 **Tuščias šaldytuvas:** ©Tatiana/Transparency/Photovoice p. 22, 30 **Mano draugas:** ©Hawdin/Transparency/Photovoice p. 22, 29 **Klaustukas:** ©Florinan/Transparency/Photovoice p. 22, 29

Ypač dėkojame Anne Bathily, 2bouts asbl (Foued Bellali), Deborah Benarrosh, Mado ir Sacha

„Polymorfils“ kolektyvui:

Šlorence Aigner, Simon Arazi, Valérie Berteau, François Ducat, Paurent Van Lancker ir Lise Wijnen

DVD ir naudojimo instrukciją peržiūrėjo Ailsa Jones (IOM), Tamara Keeting (IOM), Vanessa Saenen (UNHCR) ir Annabelle Roig (UNHCR)

Ne Tik
Skaičiai

INSTRUKCIJA MOKYTOJAMS „NE TIK SKAIČIAI“ ŠVIETIMO DĖL MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO EUROPOJE PRIEMONIŲ RINKINYS

ĮVADAS	5
MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO TEMOS ĮŽANGA	6
• BENDROJI APŽVALGA	7
• PAGRINDINĖS SĄVOKOS	9
KAIP NAUDOTIS „NE TIK SKAIČIAI“ PRIEMONIŲ RINKINIU	11
• „NE TIK SKAIČIAI“ - DVD	12
• KŪRYBINĖS PRATYBOS	12
• LAIKO PASKIRSTYMAS	13
• AMŽIAUS GRUPĖS	13
• TERMINOLOGIJA	13
KŪRYBINĖS PRATYBOS	14
PAGRINDINĖS PRATYBOS: MIGRACIJA IR PRIEGLOBSČIO PAIEŠKA EUROPOJE (VISOS AMŽIAUS GRUPĖS)	15
• DVD „NE TIK SKAIČIAI“ PAGRINDINIS FILMAS	16
• PASAKOJIMAS ARBA NUOMONIŲ ŽAIDIMAS	20
TEMINĖS PRATYBOS	25
• DARBO MIGRANTAI (15–18 METŲ GRUPĖ)	26
• NELYDIMI NEPILNAMEČIAI (12–14 METŲ GRUPĖ)	28
• MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO TEMA ŽINIASKLAIDOJE (VISOS AMŽIAUS GRUPĖS)	31
• PREKYBA ŽMONĖMIS IR NELEGALUS JŲ GABENIMAS (15–18 METŲ GRUPĖ)	33
NUORODOS	37

● ĮVADAS

„*Ne tik skaičiai*“ yra priemonių rinkinys, susijęs su migracija ir prieglobsčiu Europos Sąjungos (ES) teritorijoje. Jis skirtas mokytojams bei kitiems švietimo darbuotojams, kurie siekia jaunuolius paskatinti kompetentingai diskutuoti šia tema. Šis priemonių rinkinys tinka 12–18 metų jaunuoliams.

Per pastaruosius du dešimtmečius socialinių ir politinių migracijos bei prieglobsčio problemų svarba nuolat augo, o pasaulis tapo padidėjusio migrantų, ieškančių prieglobsčio, bei pabėgėlių skaičiaus didėjimo pasauliniu mastu liudininku. Tuo pat metu nepaliovė kilti diskriminacijos, ksenofobijos ir rasizmo problemos, neretai paskatinančios įtampą bendruomenės viduje.

Kadangi Europos šalių visuomenė pamažu tapo kultūrinio požiūriu daugialypė, privalome plačiau aiškinti daugybę priežasčių, kodėl žmonės pasirenka ar yra priversti išvykti iš gimtosios šalies. Tuomet bus labiau gerbiami socialiniai skirtumai bei lengviau pasiekama vienybė. Ypač tarp jaunuolių – juk jie ateityje priims sprendimus – turi būti skleidžiama daugiau informacijos, nes dažnai jų nuomonė apie migraciją ir prieglobsčio paiešką nėra paremta faktine bei visapusiška informacija.

Dėl šios priežasties IOM ir UNHCR suvienijo jėgas ir parengė bei išplatino šį švietimui skirtą priemonių rinkinį. Jo tikslas – paskatinti atvirai ir kompetentingai diskutuoti minėtais svarbiais bei sudėtingais klausimais.

Šis priemonių rinkinys jaunuoliams suteikia galimybę suprasti, kad kiekvienas anoniminis su migracija bei prieglobsčio paieška susijęs faktas atspindi žmogų ir jo asmeninę istoriją.

Ne Tik
Skaičiai

MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO TEMOS ĮŽANGA

- BENDROJI APŽVALGA
- PAGRINDINĖS SAŲOKOS

● BENDROJI APŽVALGA

Ižanga

Per visą istoriją žmonės kėlėsi gyventi iš vienos vietos į kitą – dažnai tam, kad pagerintų savo gyvenimą, savo šeimoms ir vaikams suteiktų didesnes galimybes, taip pat kad išvengtų skurdo arba pabėgtų nuo persekiojimo, suirutės ir karo.

Migracijos bei prieglobsčio paieškos problemos užima vis daugiau vietos mūsų kasdiniame gyvenime, nes Europos bendruomenė kultūriniu požiūriu tampa vis labiau daugialypė ir įvairi, o tai ne tik sukelia sunkumų, bet ir ją praturtina. Tačiau kokiu mastu šias problemas suprantame ir kodėl jos tokios svarbios? Toliau išdėstytuose keliuose puslapiuose siekėme apibrėžti pagrindines sąvokas bei paaiškinti tas pagrindines problemas, kurios susijusios su migracija bei prieglobsčio paieška ES šalyse.

Migracija ir prieglobstis ES

Situacija

Žvelgiant istoriškai, Europai visada buvo būdinga masinė emigracija – ypač ji pasireiškė XVIII–XIX a., kai ieškodami naujo gyvenimo iš Europos išvyko didelis srautas žmonių (pavyzdžiui, į Ameriką ar į Europos kolonijas).

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, reikėjo rūpintis dideliu pabėgėlių bei jo metu perkeltųjų žmonių skaičiumi. Kai kurie jų buvo vėl apgyvendinti kitose Europos šalyse, tuo tarpu kiti nuklydo toli nuo namų ir apsistojo Šiaurės bei Pietų Amerikoje ir Australijoje, kur reikėjo migrantų darbo jėgos.

Nors pabėgėlių persikėlimas iš Rytų Europos tęsėsi ir Šaltojo karo metais, Vakarų Europos šalys tapo kitos kategorijos migruojančių žmonių tikslu. Iš pradžių, 1950-aisiais ir 1960-aisiais, imigracijos broožas buvo iš kitų šalių atvykstantys darbininkai – tuomet jie buvo samdomi, kad padėtų atlikti pokarinio šalies atstatymo darbus. Kai kuriose Europos šalyse imigracija iš esamų ir buvusių kolonijų Azijoje ir Afrikoje suformavo naują migracijos kryptį. Po to buvusiais dešimtmečiais migracijos struktūra tapo žymiai įvairesnė, kadangi ėmė atvykti žmonės iš viso pasaulio, be to, dėl įvairių priežasčių. 1970-aisiais, 1980-aisiais ir 1990-aisiais buvo stebimas didelis skaičius ieškančiųjų prieglobsčio ir pabėgėlių, besigelbstinčių nuo konfliktų bei piktnaudžiavimo žmogaus teisėmis daugelyje pasaulio šalių. 1990 m. griuvus Berlyno sienai, vykdoma nelegali prekyba ir nelegalus žmonių gabenimas paskatino migrantų bei pabėgėlių srautą ir sukūrė neteisėną ir dažnai labai pažeidžiamą situaciją. Kadangi ES nuolat stiprina savo išorės sienų apsaugą, pabėgėliams ir migrantams pasiekti Europą tapo žymiai sunkiau. Pastaruoju metu migrantai ir pabėgėliai, norėdami patekti į ES, priversti rinktis kitus, dažnai pavojingesnius kelius.

Šiomis dienomis daugelis naujai atvykstančiųjų į ES yra darbo migrantai – jie siekia užpildyti darbo rinkos trūkumą, taip pat ieško geresnių ekonominių galimybių ar nori vėl gyventi su šeima. ES kintanti demografija leidžia analitikams ir apžvalgininkams daryti išvadą, kad kadangi ES populiacija sensta, o gimstamumas lieka mažas, ES šalys, norėdamos palaikyti ekonomikos augimą, vis labiau turės pasikliauti migrantais.

Daugelis darbo migrantų atlieka didelių įgūdžių nereikalaujantį darbą, kurio nenori dirbti vietiniai gyventojai. Iš kitos pusės, aukštos kvalifikacijos darbo migrantai gali būti samdomi atlikti darbą tose srityse, kuriose stebimas vietinės darbo jėgos trūkumas.

Taip pat šiomis dienomis migrantai į Europą atvyksta dėl daugybės kitų priežasčių, pavyzdžiui, studijuoti ar pakeliauti. Jie gali pabūti ilgai ar trumpai ar gali apsigyventi visam laikui.

Tuo pat metu Europos šalys nesiliauja priimti pabėgėlių ir asmenų, ieškančių prieglobsčio, kurie bėga nuo persekiojimo ir karo, bei teikti jiems apsaugą.

Nelegali migracija

Teisinės galimybės atvažiuoti gyventi į ES yra ribotos. Tiems, kurie neatitinka veikiančių programų reikalavimų (pavyzdžiui, vizos dirbantiems migrantams), bet vis tiek jaučia stiprų poreikį migruoti dėl ekonominių, socialinių ar kitų priežasčių, nelegali migracija gali pasirodyti esanti vienintelė galimybė. Daugeliu atvejų į Europą norintys atvykti migrantai ES pasiekia teisiniu būdu (pavyzdžiui, įvažiuoja kaip turistai arba studentai), tačiau ten lieka gyventi po to, kai jų viza arba leidimas įvažiuoti nustoja galioti. Kiti, kurie šiuo būdu įvažiuoti negali, norėdami pasiekti Europos šalį, išnaudoja vis pavojingesnius kelius. Įprastinis nelegalios migracijos į ES būdas yra Adrijos arba Viduržemio jūros perplaukimas laivu arba Rytų Europos sienos kirtimas, pavyzdžiui, pasislėpus sunkvežimyje.

Nelegaliu būdu atvykstantys migrantai prieš išvažiuodami dažnai nėra pakankamai susipažinę su kelionėje jų tykančiais pavojais bei aplinkybėmis, taip pat su tikrove, su kuria jie susidurs atvykę. Kai kurie įvertina padėtį ir nusprendžia, kad verta rizikuoti ir nelegaliai keliauti į Europą geresnio gyvenimo vardan.

Pastaruoju metu ES valstybės narės vis didesnę dėmesį skiria nelegalios migracijos prevencijai bei sienų apsaugos stiprinimui. Toks požiūris kai kuriuos kritikų paskatino ES priklijuoti „Europos-tvirtovės“ etiketę bei tvirtinti, kad sienų kontrolė neatitinka esamos padėties. Be to, daugelis ginčijasi sakydami, kad tokia sienų kontrolė neleidžia ieškantiesiems prieglobsčio bei pabėgėliams – žmonėms, kuriems reikalinga tarptautinė pagalba, – rasti prieglobsčio ES.

Mišri migracija

Daugelis pabėgėlių ir ieškančiųjų prieglobsčio pastebi, kad pasiekti ES tampa vis sunkiau, todėl jie renkasi tuos pačius pavojingus kelius, kaip ir nelegalūs migrantai. Kai kuriems jų tai yra vienintelis būdas pabėgti nuo karo ar persekiojimo. Nors migrantai, ieškantieji prieglobsčio ir pabėgėliai, turėdami tikslą atvykti į ES, dažnai renkasi tuos pačius būdus, ieškantiesiems prieglobsčio bei pabėgėliams reikalinga specifinė apsauga.

Migracijos politika

ES valstybės narės turi teisę nustatyti savas imigracijos taisykles ir jos kiekvienoje šalyje vienos nuo kitų labai skiriasi. Tačiau ES galioja ir keletas bendrųjų nuostatų migracijos klausimu, kurios taikomos visose ar daugumoje ES valstybių narių. Nuostatos dėl migracijos labai susijusios su ekonomikos augimo bei darbo jėgos trūkumo rinkoje keliamais sunkumais. Be to, svarbiausią reikšmę įgyja migrantų integracija ir kova su nelegalia migracija (ypač darbo jėgos išnaudojimu, prekyba žmonėmis bei nelegaliu žmonių gabenimu).

Politika ieškančiųjų prieglobsčio atžvilgiu

ES valstybės narės vis labiau ima suprasti, jog turi veikti kartu sprendamos prieglobsčio ieškančiųjų klausimus, kad įveiktų iššūkius, su kuriais susiduria, ir suteiktų apsaugą jos reikalingiems asmenims. Todėl bendros visai Europai prieglobsčio suteikimo sistemos pradinio svarstymo metu (1999–2005 m.) buvo sudarytas įsipareigojimus nustatančių įstatymų rinkinys, įtvirtinantis minimalias normas. Šiuo metu ES įsipareigotas tikslas yra iki 2012 metų savo teritorijoje įgyvendinti bendrą sistemą. Galutinis ES tikslas yra garantuoti, kad visiems pabėgėliams visose valstybėse narėse būtų suteikta apsauga tomis pačiomis sąlygomis.

Išstūmimo ir traukos veiksniai, veikiantys migraciją bei prieglobsčio paiešką

Išstūmimo veiksnys veikia neigiamai, nes skatina žmones išvykti iš savo šalies arba teritorijos. Pavyzdžiui, tai būtų konfliktai, persekiojimas, politinis nestabilumas, socialinė nelygybė ir prastos ekonominės galimybės. Traukos veiksniai yra pozityvesni – tai būtų geresnė gyvenimo kokybė, darbas, išsilavinimo perspektyva, galimybė gyventi su šeima arba laisvesnė bei saugesnė tikslo šalies bendruomenė.

ES yra patraukli migrantams bei pabėgėliams dėl daugelio priežasčių, tarp jų ir ekonominės gerovės perspektyva, karjeros siekimo galimybės, išsilavinimo bei sveikatos apsaugos lygis bei pagarba žmogaus pagrindinėms laisvėms ir teisėms.

Kai kuriais atvejais migrantai bei pabėgėliai, atvykę į Europos šalis, susiduria su realybe, kuri neatitinka jų lūkesčių. Migrantai ir pabėgėliai gali patirti, kad jiems sunku integruotis ir prisitaikyti prie skirtingų kultūros bei kalbos reikalavimų arba sunku gyventi toli nuo šeimos. Kitiems Europos šalys pasiūlo tokią gyvenimo ir saugumo kokybę, kokios neturėjo savo gimtojoje šalyje, todėl jie savo ateitį sieja su Europa, nepaisydami sunkumų, su kuriais gali susidurti būdami užsieniečiai. Naujai atvykusiųjų įsitvirtinimas ir integracija susiję su nuolat kylančiomis problemomis, kurioms išspręsti reikia supratimo ir geresnės informacijos apie tai, kodėl žmonės persikelia gyventi kitur ir iš kur jie atvyksta.

Norėdami padėti mokytojams bei švietimo darbuotojams naudotis šiuo priemonių rinkiniu, kitame skyriuje pateikėme sąrašą pagrindinių sąvokų, kurios taikomos kalbant apie migraciją ir prieglobsčio paiešką.

● PAGRINDINĖS SĄVOKOS¹

Areštas

Tai asmens judėjimo laisvės suvaržymas, valdžios institucijoms taikant priverstinį izoliavimą. Yra dvi tokio arešto rūšys: baudžiamasis areštas, kurio tikslas nubausti asmenį už jo įvykdytą nusikaltimą, ir administracinis areštas, numatantis, kad gali būti įgyvendinta kita administracinė priemonė, pavyzdžiui, išsiuntimas. Daugelyje valstybių nelegaliems migrantams, kadangi šie nesilaiko migracijos įstatymų, yra taikomas administracinis areštas. Daugelyje valstybių asmuo gali būti sulaikytas laukiant sprendimo dėl pabėgėlio statuso arba dėl jo įleidimo ar išsiuntimo iš valstybės.

Darbo migrantas

Darbo migranto terminas taikomas žmonėms, atvykusiems dirbti. Darbo migracijos politika taiko griežtus ekonominius kriterijus, kurių pagrindas – tam tikros šalies darbo rinkos keliama reikalavimai. Vis daugiau ES šalių linkusios taikyti imigracijos politiką, kurios tikslas yra skatinti tik aukštos kvalifikacijos darbuotojų migraciją. Be to, dabartiniu metu kai kuriose šalyse stengiamasi apriboti žemesnės kvalifikacijos darbininkų srautą, plūstantį ne iš ES šalių.

Ekonominė migracija

Ekonominės migracijos sąvoka dažnai vartojama sinonimiškai su darbo migracijos terminu, tačiau ši sąvoka yra platesnė – ji gali apimti migraciją, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę ir socialiniu, ir ekonominiu požiūriu. Ekonominė migracija gali būti ir legali, ir nelegali.

Grįžimas laisva valia

Tai asmenų grįžimas gyventi į savo kilmės šalį, laisvai pareiškus savo norą grįžti atgal.

Ieškantysis prieglobsčio

Tai asmuo, kuris pareiškė, kad jis ar ji yra pabėgėlis(-ė), ir laukia, kad jo(s) pareiškimas būtų patenkintas arba atmestas. Šis terminas nesusijęs su jokiais prielaidomis – paprasčiausiai jis konstatuoja faktą, kad koks nors žmogus pateikė pareiškimą. Vieniems ieškantiems prieglobsčio asmenims pabėgėlio statusas bus suteiktas, kitiems – ne.

Integracija

Integracija yra procesas, kurio metu migrantai bei pabėgėliai priimami bendruomenėje kaip jos nariai. Integracija remiasi pagarba ir vietos kultūros vertybėmis, ir migrantų bei pabėgėlių identitetui, taip pat nauju bendrumo jausmu su atvykėliais.

Išsiuntimas

Tai veiksmas, kurį atlieka valstybės institucija, ketindama išsiųsti asmenį, neatsižvelgiant į jo valią, už valstybės teritorijos ribų ir jį išsiųsdama.

Migrantas

Migranto terminas paprastai apibūdina asmenį, kuris laisva valia priima sprendimą persikelti gyventi į kitą regioną ar šalį, dažnai tikėdamasis geresnių materialinių bei socialinių sąlygų bei norėdamas pagerinti savo arba savo šeimos gyvenimo galimybes. Žmonės migruoja ir dėl daugelio kitų priežasčių.

Natūralizacija

Natūralizacija yra asmens pilietybės arba tautybės įgijimas, kai jis gimdamas šios šalies pilietybės ar tautybės neturėjo.

Negražinimo principas

Tai yra tarptautinės pabėgėlių teisės principas, susijęs su pabėgėlio apsauga nuo galimybės būti grąžintam į tą šalį, kurioje jo gyvybei bei laisvei gali grėsti pavojus.

¹ Literatūros šaltiniai: „IOM Glossary on Migration“, 2004, „IOM Essentials of Migration Management“, 2004, „UNHCR Protecting Refugees and the Role of UNHCR“ 2007-2008

Nelegalus migrantas

Nelegalaus migranto terminas vartojamas norint apibūdinti asmenį, kuris neturi reikalaujamo teisinio statuso arba kelionės dokumentų, suteikiančių teisę atvykti į šalį ir joje pasilikti. Pavyzdžiui, tai gali būti įvažiavimas į šalį be galiojančio paso ar kelionės dokumento arba negalėjimas įvykdyti administracinių reikalavimų, keliamų atvykstant į šalį bei iš jos išvykstant.

Nelegalus žmonių gabenimas

Tai migranto įvažiavimo į šalį būdas, kai migrantas atvyksta į šalį susitaręs ir dažnai sumokėjęs pinigus tokias nelegalias paslaugas teikiantiems asmenims. Tuomet žmogus gali būti išnaudojamas ir jam gali kilti pavojus, net ir gyvybei, tačiau tai, palyginti su prekyba žmonėmis, nėra priverstinis veiksmas.

Nelydimi nepilnamečiai

Nelydimi nepilnamečiai yra tie iš užsienio atvykę 18 metų neturintys berniukai ir mergaitės, kurie atskirti nuo savo abiejų tėvų ir kuriais nesirūpina joks suaugęs asmuo, pagal įstatymą ar pagal paprotį esantis už juos atsakingas. Nelydimi nepilnamečiai gali būti pabėgėliai, ieškantys prieglobsčio ar migrantai. Nelydimi nepilnamečiai yra ypač nesaugūs, kalbant apie išnaudojimą. Nelydimų nepilnamečių teises gina 1989 m. Jungtinių Tautų vaikų teisių konvencija.

Pabėgėlis

Konvencijoje dėl pabėgėlių, priimtoje 1951 m., pabėgėliais vadinami žmonės, išvykstantys iš savo gimtosios ar gyvenamosios šalies, nes jie „pagrįstai bijo būti persekiojami dėl savo rasės, religijos, tautybės, dalyvavimo kokios nors socialinės grupės veikloje ar dėl savo politinių pažiūrų ir negali ar dėl baimės yra nepajėgūs pasinaudoti tos šalies teikiama apsauga“. Žmonės, kurie bėga iš regionų, kuriuose vyrauja konfliktai arba prievarta bendraja prasme, paprastai taip pat laikomi pabėgėliais. Gimtoji valstybė šių žmonių negina – atvirkščiai, gimtosios valstybės valdžia dažnai juos baugina persekiudama.

Perkėlimas

Pabėgėliai ne visada gali saugiai grįžti namo ar likti gyventi toje šalyje, kuri jiems suteikė prieglobstį, paprastai dėl tos priežasties, kad čia jie ir toliau persekiojami. Esant tokioms aplinkybėms, UNHCR stengiasi juos apgyvendinti saugiose trečiosiose šalyse. Kartu su repatrijavimu laisva valia bei integracija vietoje, perkėlimas taip pat yra vienas iš trijų ilgalaikių pabėgėliams taikomų sprendimų. Įgyvendinus perkėlimą, pabėgėliams valdžia, kuri sutinka juos priimti individualia tvarka, suteikia teisinę apsaugą – leidimą gyventi šioje šalyje ir dažnai galų gale – pilietybę.

Prekyba žmonėmis

Tai asmenų verbavimas, pervežimas, perdavimas, slėpimas arba gavimas juos gąsdinant, naudojant jėgą bei kitus prievartos būdus. Labiausiai paplitusi prekyba asmenimis siekiant juos seksualiai išnaudoti, prekyba vaikais bei prekyba žmonėmis kaip darbo jėga. Prekyba pažeidžia žmogaus teises bei apima pagrobimo, apgaulės bei sukčiavimo atvejus, taip pat piktnaudžiavimą jėga arba piktnaudžiavimą asmeniu, kurio padėtis nesaugi.

Reguliarizacija

Tai procesas, kurio metu šalis, pasitaikius nelegaliai situacijai, asmeniui leidžia šalyje įgyti teisinį statusą.

Šeimos susijungimas

Procesas, kai šeimos nariai, kurie veikiami prievartos arba savo laisva valia, buvo išsiskyrę, vėl pradėjo gimtojoje ar kitoje šalyje gyventi kartu. Kai šeima susijungia gyventi šalyje, kuri jai nėra gimtoji, reiškia, kad šalis, tai leisdamas, išreiškia savo diskretiškumą.

Užsibuvimas

Tai likimas gyventi šalyje, pasibaigus laikotarpiui, kuriam buvo duotas leidimas įvažiuoti į šalį.

Žmogus be pilietybės

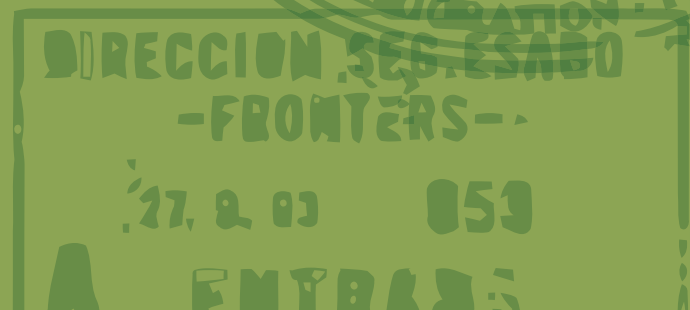
Asmuo, kuris nėra jokios valstybės pilietis, vadovaujantis tos šalies įstatymais, vadinamas asmeniu be pilietybės.

Ne Tik
Skaičiai

KAIP NAUDOTIS „NE TIK SKAIČIAI“ PRIEMONIŲ RINKINIU

- 'NE TIK SKAIČIAI' DVD
- KŪRYBINĖS PRATYBOS
- LAIKO PASKIRSTYMAS
- AMŽIAUS GRUPĖS
- TERMINOLOGIJA

Priemonių rinkinį sudaro DVD, mokytojams skirta naudojimo instrukcija bei keletas nuotraukų.

Svarbiausias priemonių rinkinio tikslas yra padėti mokiniams suprasti migracijos ir prieglobsčio paieškos ES šalyse keliamas problemas bei suteikti jiems galimybę patiems susidaryti savo nuomonę bei požiūrį, remiantis išsamia informacija.

„NE TIK SKAIČIAI“ DVD

Pirmasis DVD meniu leidžia jums pasirinkti kalbą ir automatiškai šia kalba demonstruoja visus šiame DVD esančius filmus.

DVD skirtas naudoti kartu su kūrybinėmis pratybomis, kurios smulkiai aprašytos šioje naudojimo instrukcijoje. Kad būtų lengviau naudotis, DVD meniu pateikia šių pratybų pavadinimų nuorodas. Taigi, pasirinkę kalbą, jūs būsite nukreipti į meniu, suteikiantį galimybę pasirinkti šiuos dalykus.

PAGRINDINĖS PRATYBOS

30 minučių trukmės filmas, demonstruojantis tris portretus, kurie atskleidžia skirtingus migracijos bei prieglobsčio paieškos fenomeno aspektus.

DARBO MIGRANTAI

15 minučių trukmės filmas, demonstruojantis tris ekonominių migrantų portretus.

ŽINIASKLAIDA

2 minučių trukmės nekomentuojama vaizdo medžiaga, kuri parodo migrantų bei pabėgėlių atvykimą laivu.

PREKYBA ŽMONĖMIS IR NELEGALUS JŲ GABENIMAS

5 minučių trukmės pagrindinio filmo ištrauka, kurioje kalbama apie nelegalų gabenimą.

PORTRETAI

Šis skyrius suteikia galimybę atskirai peržiūrėti penkis nufilmuotus portretus.

KŪRYBINĖS PRATYBOS

Kūrybinės pratybos buvo parengtos jas atlikti kartu žiūrint DVD – tokia pačia seka ir priemonių rinkinyje siūlomu laiku, tačiau taip pat jos gali būti vertinamos kaip atskiros pamokos arba konkrečių dalykų – pavyzdžiui, istorijos, geografijos, dailės ir t. t., mokymo plano dalis.

Naudojimo instrukcijoje yra panaudotos šios piktogramos:

Mokytojas, besikreipiantis į mokinius

Mokytojas, užduodantis klausimą mokiniams

Pratybos naudojant popierių

Pratybos su nuotraukomis

Skaitymo pratybos

LAIKO PASKIRSTYMAS

Pagrindines pratybas geriausiai atlikti per dvi viena po kitos einančias užsiėmimų valandas (+/-90 min.). Teminės pratybos trunka po vieną užsiėmimų valandą (+/-45 min.). Išimtį sudaro su darbo migrantais susijęs pratimas, kurio trukmė yra 30 minučių.

Rekomenduojama, kad pagrindinės pratybos būtų atliekamos kartu su bent vienu teminiu pratimu.

Jeigu turite mažai laiko, galima DVD nufilmuotus portretus peržiūrėti individualiai. Tačiau rekomenduojama parodyti mažiausiai du portretus – vieną migranto, kitą – pabėgėlio, o po to turėtų būti atliekamas bent vienas pagrindinių pratybų etapas.

AMŽIAUS GRUPĖS

Priemonių rinkinys buvo parengtas 12–18 metų grupei. Kur būtina, pratimai yra pritaikyti dviem amžiaus grupėms: 12–14 metų ir 15–18 metų. Kiekviename pratime yra nurodomas tinkamas amžius.

TERMINOLOGIJA

Diskutuojant migracijos bei prieglobsčio paieškos klausimais, svarbu naudoti teisingą terminologiją, kad žmonės suprastų esmę ir gautų išsamią informaciją. Dėl šios priežasties įžanga buvo papildyta pagrindinėmis sąvokomis ir jas galima pažiūrėti naudojantis priemonių rinkiniu.

Europa: kol nenurodyta kitaip, Europos terminas vartojamas kaip Europos Sąjungos atitikmuo.

Ne Tik
Skaičiai

KŪRYBINĖS PRATYBOS

● PAGRINDINĖS PRATYBOS: MIGRACIJA IR PRIEGLOBSČIO PAIEŠKA EUROPOJE

Šios pagrindinės pratybos prilygsta bendram įvadui į migracijos bei prieglobsčio paieškos Europoje temą, taip pat supažindina mokinius su konkrečiomis gyvenimo istorijomis.

Laiko paskirstymas: dvi pratybų valandos +/-90 minučių (jos taip pat gali būti padalytos į dvi atskiras pratybų valandas, tarp kurių turėtų būti ne daugiau kaip vienos savaitės laiko tarpas).

1 ETAPAS: PAGRINDINIO FILMO, ĮRAŠYTO DVD, ŽIŪRĖJIMAS

2 ETAPAS: MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO PAIEŠKOS SUVOKIMAS

3 ETAPAS: PASAKOJIMAS (12–14 METŲ GRUPĖ) ARBA NUOMONIŲ ŽAIDIMAS (15–18 METŲ GRUPĖ).

Pagrindiniai tikslai

- Pasiiekti, kad mokiniai suprastų migracijos bei prieglobsčio paieškos fenomeną.

- Pasiiekti, kad jie sugebėtų apie tai pareikšti savo nuomonę bei kritiškai apmąstyti problemas, susijusias su integracija, identitetu bei rasizmu.

● 1 ETAPAS PAGRINDINIO FILMO, IRAŠYTO DVD, ŽIURĖJIMAS (30 min.)

Mokiniai žiūri pagrindinį filmą, kurį galima rasti DVD Pagrindinių pratybų meniu: jis demonstruoja tris portretus, apie kuriuos trumpa santrauka pateikiama toliau. Filmą yra įrašytas originalo kalbomis su subtitrais.

Trumpas pagrindinių veikėjų DVD aprašymas

Rean, 32 metų pabėgėlė, atvykusi iš Irano

Būdama 22 metų Rean ištekėjo ir kartu su savo vyru išvyko iš Irano, turėdami tikslą gyventi laisviau bei pradėti naują gyvenimą. Jie tikėjosi išvykti į Jungtines Valstijas, tačiau ši valstybė atsisakė jiems išduoti visas, todėl jie nusprendė vykti į Europą. Jų laukė ilga ir sunki kelionė. Norėdami pasiekti Europą, jie sumokėjo nelegaliems žmonių gabentojams, kad šie padėtų jiems pereiti sieną. Į Europą jie atvyko nemaloniomis aplinkybėmis.

Atvykę jie pasiprašė prieglobsčio. Visus po to buvusius septynerius metus Rean ir jos vyras laukė, kad būtų apibrėžtas jų statusas. Šiuos metus jie praleido ieškančiųjų prieglobsčio priėmimo centre, kur jų laukė sunkus gyvenimas, o jie susidūrė su galimybe negauti prieglobsčio bei būti deportuoti atgal į Iraną. Gyvendama centre Rean įveikia savo vienišumą ir kasdieninio gyvenimo sunkumus, įgydama naujų draugų bei dalyvaudama dailės ir teatro projektuose.

Amžiaus grupės:
visos amžiaus grupės

Reikalavimai

- DVD grotuvas, televizorius, kompiuteris arba projektorius ir ekranas.

Bėgant metams Rean ir jos vyras išsiskiria. Rean, atsižvelgdama į naują situaciją, iš naujo parašo pareiškimą, prašydama prieglobsčio sau. Galų gale jai suteikiamas pabėgėlės statusas, kadangi išsiskyrusi moteris būtų nepriimtina Irano šalies visuomenei – jai grėstų persekiojimas ar net blogiau. Šiandien Rean, palikusi centrą, laimingai gyvena su savo nauju gyvenimo draugu ir jiems gimusiu sūnumi Kehan.

Doré, 24 metų, atvykęs iš Kongo (Brazavilio), migrantas

Doré iš Kongo (Brazavilio) atvyksta į Europą būdamas 8 metų ir čia jį palieka motina. Nors pagaliau jis ima gyventi kartu su savo giminaičiais, jis neturi teisiškai įforminto globėjo, todėl negali įgyti nuolatinio gyventojų statuso. Jis neturi paso ir šiuo metu gyvena Europoje su pratęsiama studento viza.

Doré yra apdovanojimus gaunantis akrobatas, taip pat turi nuosavą jaunuoliams skirtą klubą. Ateityje jis norėtų būti treneriu. Jo mergina Fraucke taip pat yra užsienietė, tačiau ji atvyko iš ES valstybės narės. Jie planuoja kartu sukurti šeimą.

Adelina, 27 metų, atvykusi iš Kosovo, buvusi pabėgėlė, vėliau buvo natūralizuota

Adelina atvyko į ES būdama 10-ies, kai politinė situacija Kosove ėmė blogėti. Jos tėvas, Gnjilanės miesto specialios jurisdikcijos teismo tarnautojas, savo darbe patyrė intensyvią politinį spaudimą. Jausdamas, kad gali kilti konfliktas, jis paliko namus ir paprašė prieglobsčio.

Naujoje priėmusioje šalyje jam buvo suteiktas pabėgėlio statusas, jis susirado darbą žuvies perdirbimo gamykloje. Vėliau, įgyvendinant šeimos susijungimo programą, prie jo prisijungė žmona ir dvi dukterys, atvykusios iš Kosovo. Joms taip pat buvo suteiktas pabėgėlių statusas.

Šiandien Adelina yra studentė, bebaigianti apsiginti mokslinį darbą psichologijos srityje. Dabar ji yra ją gyventi priėmusios šalies pilietė. Filme pristatomame siužete į Kosovą aplankyti savo šalies bei savo šeimos pirmą kartą ji grįžta būdama 17-os metų. Ji pasakoja apie prieštaringas šio grįžimo sukeltas emocijas ir stengiasi įsivaizduoti, koks būtų jos gyvenimas, jeigu jos šeima nebūtų išvengusi karo.

● 2 ETAPAS MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO PAIEŠKOS SUVOKIMAS (30 min.)

● 1 TARPSNIS

Klasę padalykite į tris dalis ir kiekvienai grupei priskirkite kurį nors pagrindinį filmo veikėją.

Paprašykite mokinių trumpai paaiškinti priežastį, dėl kurios šis veikėjas išvyko, kokioje (legalioje) situacijoje jis vėliau atsidūrė bei ką patyrė, susidūręs su integracija bei diskriminacija.

Jeigu reikia, pasinaudokite pagrindinio veikėjo išvadomis, ypač dirbdami su jaunesnės amžiaus grupės mokiniais.

Po to kiekviena grupė visai klasei turi pateikti savo išvadas.

● 2 TARPSNIS

Ant lentos užrašykite šiuos terminus:

ieškantysis prieglobsčio
migrantas
pabėgėlis

Paklauskite mokinių, ar jie šiuos terminus supranta ir kuriuos jų galėtų paaiškinti. Remdamiesi įvadu ir pagrindinėmis sąvokomis tiksliai paaiškinkite mokiniams šiuos terminus.

● 3 TARPSNIS

Dabar (remdamiesi naudojimo instrukcijos įžanga) paaiškinkite migracijos bei prieglobsčio paieškos esmę.

Atkreipkite dėmesį į papildomus detales:

- Pažymėkite, kad žmonės persikelia gyventi iš vienos vietos į kitą ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje.
- Daugiau kaip 200 milijonų žmonių gyvena už savo gimtosios šalies ribų. Tai yra maždaug 3 proc. viso Žemės rutulio gyventojų skaičiaus.

- Maždaug 10 milijonų iš jų yra pabėgėliai, daugiausia atvykstantys iš Afrikos bei Azijos šalių.
- Apie pabėgėlius galima pasakyti tai, kad dauguma jų lieka gyventi savo gimtuosiuose regionuose, kurie dažnai yra skurdžiausios šalys pasaulyje. Pavyzdžiui, Pakistane gyvenantys afganistaniečiai, Sirijoje gyvenantys irakiečiai, Sudano gyventojai, gyvenantys Čade...²
- Migrantai, turintys ekonominių tikslų, persikelia gyventi į bet kurį galimą pasaulio regioną; kai kurie jų gali persikelti į kitą žemyną, tuo tarpu kiti apsigyvena savo žemyno ar regiono ribose. Pavyzdžiui, Sacharos regionų ir Šiaurės Afrikos gyventojai persikelia gyventi į Europą, meksikiečiai persikelia gyventi į JAV, Azijos šalių darbininkai (Filipinų, Šri Lankos, Bangladešo ir t.t. gyventojai) persikelia gyventi į valstybes greta Meksikos įlankos, Kinijos šalies gyventojai išvyksta į Australiją, ir t.t.³
- Tokiu būdu žmonės persikelia gyventi į kitą vietą dėl įvairiausių priežasčių, įskaitant ir tas, apie kurias buvo kalbama DVD.

● 4 TARPSNIS INDIVIDUALŪS PASAKOJIMAI

Dabar 3–4-ųjų mokinių paprašykite papasakoti, iš kur atvyko jų šeimos ir kodėl jie persikėlė gyventi iš vienos vietos į kitą (turi būti pasirinkti ir tarptautinę, ir vietinę reikšmę turintys pasakojimai).

Kas atvyko iš kitos šalies? Kas atvyko iš kito žemyno?

Kas atvyko iš kito regiono?

Kas atvyko iš kito miesto?

Rekomenduojami namų darbai:

Paprašykite mokinių nusakyti kiek galima ankstesnę savo šeimos kilmę, netgi tuo atveju, kai buvo persikelta gyventi regiono ribose. Jie pateiks savo asmeninę šeimos genealogiją (apimančią mažiausiai jų senelius).

Mokiniai taip pat nustatys ir raštu pažymės metus bei pagrindinę priežastį, dėl kurios šeimos nariai persikėlė gyventi į

kitą vietą, taip pat galbūt pavyks nustatyti, kurie iš šeimos narių persikėlė gyventi pastaruoju metu ir kokie buvo šio jų veiksmo motyvai. Jeigu kuris nors iš mokinių arba vienas iš jo šeimos narių šių priežasčių pateikti nenori ar paprasčiausiai jų nežino, jis prie šio punkto turi pažymėti „asmeniška“.

² Prašome įsidėmėti, kad tai nėra išsamus pavyzdžių sąrašas, nes buvo siekiama pateikti tik keletą pavyzdžių.

³ Ibidem

● PASAKOJIMAS (12–14 METŲ GRUPĖ) ARBA ● NUOMONIŲ ŽAIDIMAS (15–18 METŲ GRUPĖ)

Šiuo atveju dviem amžiaus grupėms pasiūlomi du skirtingi būdai. Jie skirti tam, kad mokiniai galėtų pareikšti savo nuomonę bei požiūrį į migraciją ir prieglobsčio paiešką. Jaunesni (12–14 metų) mokiniai atliks „Pasakojimo pratybas“, tuo tarpu „Nuomonių žaidimas“ rekomenduotinas vyresniems (15–18 metų) mokiniams.

● 3A ETAPAS PASAKOJIMAS

Trukmė: 30 min.

Specialūs tikslai

- Išmokyti mokinius tinkamai taikyti su migracija ir prieglobsčio paieška susijusius terminus.
- Padėti geriau suprasti migrantų, pabėgėlių ir ieškančiųjų prieglobsčio padėtį, įsivaizduojant save panašiose situacijose.
- Paskatinti kritiškai vertinti rasinius, lytinius ar etninius stereotipus bei jų prielaidas.

Reikalavimai

- 6 nuotraukos, pateikiamos kartu su priemonių rinkiniu:
- 3 nuotraukos, iliustruojančios migraciją bei prieglobsčio paiešką (publikuotos žiniasklaidoje).
- 3 nuotraukos, kurias nufotografavo nelydimi nepilnamečiai.

Amžius: 12–14 metų

Atlikdami šią užduotį mokiniai, pasitelkę vaizduotę, sukurs keletą istorijų apie migrantus, ieškančiuosius prieglobsčio ar pabėgėlius, remdamiesi pateiktomis nuotraukomis ir terminologija.

● ŽAIDIMO TAISYKLĖS

Klasę padalykite į keturias grupes. Kiekviena grupė turi atsistoti prieš klasę ir papasakoti įsivaizduojamą istoriją apie migrantą ar pabėgėlį – pasakoti turėtų pirmuoju asmeniu. Kad jiems būtų lengviau tai atlikti, kiekvienai grupių pateikiamas vienas iš toliau aprašytų pasakojimo metodų.

Vienas mokinys iš grupės pradeda pasakojimą, o toliau jį tęsia kitas šios grupės mokinys. Paskutinis grupės mokinys baigia pasakojimą. Tada kita grupė, naudodama kitą metodą, pradeda kitą pasakojimą. Šiame tarpsnyje kiekvienas iš metodų turėtų būti išbandytas mažiausiai du kartus.

Svarbu pažymėti, kad kiekvienas mokinys, tęsdamas savo pasakojimo dalį, turėtų minėti detales, kurias pateikė anksčiau pasakoję mokiniai, ir nekeisti šio grupinio pasakojimo krypties. Tačiau kiekvienos atskiros grupės pasakojimas turėtų būti skirtingas. Kiekvienoje istorijoje turi būti paminėti žmonių (pabėgėlių ir / arba migrantų) veiksmai ir vietos.

Prieš pradėdamas pratybas, mokytojas ant lapo popieriaus turi surašyti tam tikras pagrindines sąvokas ir jas sudėti į dėžutę:

Kariuomenė, prieglobstis, sienos, sutartis, sulaikymo centras, išsilavinimas, išsiuntimas, baimė, šeimos susijungimas, galimybė, tėvai, pasas, persekiojimas, skurdas, apsauga, grįžimas, sezoninis darbuotojas, nelegalus žmonių gabenimas, turistinė viza.

● 1 TARPSNIS PRISIMINIMAS

Pirmąją mokinių grupę paprašykite sukurti pasakojimą, panaudojant pagrindinio filmo detales, kurias jie prisimena.

● 2 TARPSNIS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Pasiūlykite antrajai mokinių grupei sukurti pasakojimą, panaudojant pagrindines sąvokas, paimtas iš dėžutės arba duotas mokytojo. Paprašykite mokinio greitai paaiškinti žodį, jeigu reikia, galima atsakymą pasitikrinti (pvz., sulaikymo centras, prieglobstis...). Kiekvienas mokinys sąvoką interpretuoja savaip, sukurdamas naują pasakojimo dalį.

● 3 TARPSNIS NUOTRAUKOS

Trečiosios grupės mokiniams pasiūlykite kuriant pasakojimą pasinaudoti naudojimo instrukcijoje pateiktomis nuotraukomis.

©UNHCR / L. Boldrini

©Hawdin/Transparency/PhotoVoice

©Tatiana/Transparency/PhotoVoice

©APF

©Kosareva

©Florian/Transparency/PhotoVoice

● 4 TARPSNIS NUOTRAUKOS IR PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Ketvirtosios mokinių grupės paprašykite papasakoti istoriją, naudojant ir pagrindines sąvokas, ir nuotraukas.

● 5 TARPSNIS APIBENDRINIMAS

Pažaidus žaidimą, mokinių paklauskite:

- Sunku ar lengva buvo tai atlikti?
- Ar jie pasinaudojo ar ne savo turėtomis žiniomis ir ar jie ko nors išmoko, naudodami šį priemonių rinkinį?

Namų darbai

Leiskite mokiniams iš priemonių rinkinio pasirinkti 3 pagrindines sąvokas bei 1 nuotrauką ir paprašykite jų parašyti pasakojimą apie migrantą ar pabėgėlį pirmuoju asmeniu.

● 3B ETAPAS NUOMONIŲ ŽAIDIMAS

Nuomonių žaidimas yra aktyvus būdas paskatinti mokinius kritiškai diskutuoti, taip pat reikšti savo pažiūras bei nuomonę tais klausimais, kurie numatyti priemonių rinkinyje. Šis pratimas taip pat iškelia identiteto, rasizmo ir ksenofobijos problemas.

Trukmė: 30 minučių

● 1 TARPSNIS PASIRENGIMAS

Paprašykite mokinių šiek tiek patyrinti ir arba iš žiniasklaidos, arba iš savo artimiausios aplinkos pasirinkti mažiausiai tris „nuomones“, „teiginius“ arba „sprendimus“ apie migrantus, ieškančius prieglobsčio bei pabėgėlius, arba pareikšti savo paties nuomonę (būtų labai gerai, jeigu iš konservatyvios ji virstų progresyvia).

Papildomai pasiruoškite savo pačių teiginių sąrašą – kai kurie jų gali būti paimti iš DVD (pasiūlymai pateikiami toliau). Žaidžiant kiekviena nauja diskusijų metu išreikšta mokinio nuomonė taip pat gali būti panaudota kaip teiginys. Teiginiai visada turi būti išsakomi pirmuoju asmeniu, kaip būna tikrų debatų metu.

Pasiūlyti teiginiai turi būti užrašomi ant popieriaus ir sudedami į dėžutę:

- Kadangi būdama moterimi negaliu išreikšti nei savęs, nei savo nuomonės gimtojoje šalyje, esu priversta išvykti ir ieškoti prieglobsčio tam, kad galėčiau apginti savo nuomonę bei pačią save.
- Nesu rasistas, tačiau mano šalyje migrantai bus priimtini tik tuo atveju, jeigu jie išmoks mūsų kalbą ir perims mūsų kultūrą.
- Manau, kad mūsų šalyje jau pakankamai bedarbių, todėl daugiau migrantų į savo šalį nebepriimsime.
- Kiekvienas žmogus turi turėti teisę važiuoti visur, kur tik nori.
- Mūsų visuomenėje tu „egzistuoji“ tik tada, jei turi oficialų statusą.
- Visi migrantai be dokumentų yra nelegalai ir turi būti išsiųsti atgal.

Amžius: 15–18 metų

Specialūs tikslai

- Paskatinti kritinį mąstymą diskusijų klasėje metu.

- Per klasėje vykstančias diskusijas paskatinti sugebėjimą suformuoti savo požiūrį ir jį išreikšti.

Reikalavimai

- Tuščia klasė.

- Teiginių sąrašas.

● 2 TARPSNIS PASIKEITIMAS NUOMONĖMIS

 Iš pradžių kiekvienas atsistoja klasės viduryje (tai neutrali zona). Iš dėžutės ištraukite vieną teiginį ir jį perskaitykite. Tada visi mokiniai patys pasiskirto į dvi dalis: tuos, kurie su teiginiu sutinka, ir tuos, kurie nesutinka (po to kiekviena grupė nueina į priešingą klasės galą). Mokiniam leidžiama tik sutikti arba nesutikti: jokių „jeigu“ ir „bet“. Jie turi greitai reaguoti ir pasirinkti vieną požiūrį. Kiekvienas teiginys interpretuojamas individualiai. Jokie paaiškinimai neduodami.

Kai visi pasirinko, kurioje klasės pusėje stovėti, pradedamos diskusijos. Pirmiau kalba mažesnioji grupė. Kiekvienas mokinys turi pareikšti savo nuomonę. Kitai mokinių grupei leista reaguoti spontaniškai. Kai mažesnioji grupė išdėsto savo argumentus, ta grupė, kurioje yra mokinių dauguma, tokiu pat būdu gali pareikšti savo nuomonę.

Kiekvienam naujam teiginiui kiekvienoje grupėje (daugumos ir mažumos) išrenkamas vienas referentas. Vykstant diskusijai šie referentai ant lentos turi užrašyti pagrindinius teiginius, vaizdinius ir pagrindines sąvokas, naudojamas savo argumentams pagrįsti.

● PAGRINDINIAI PUNKTAI

- Nėra „teisingo“ arba „neteisingo“ atsakymo. Pratimas susijęs su nuomonių reiškimu, asmeniniu bei grupiniu tyrimu ir kritiniu mąstymu.
- Po įvykusios diskusijos ar net jai vykstant mokiniams leidžiama pasikeisti pusėmis, tačiau tik tada, kai jie paaiškina, kodėl pakeitė savo nuomonę, – jie vėlgi turi kalbėti pirmuoju asmeniu.
- Aptariant kiekvieną atvejį, mokinys turi išreikšti asmeninę poziciją, „Aš manau...“, „Aš tikiuosi...“, „Aš žinau...“.
- Mokytojas atlieka tarpininko vaidmenį ir turi laikytis neutralios pozicijos. Klausimai ir pastabos turi būti naudojamos diskusijai paskatinti bei padėti jai sklandžiai vykti: pavyzdžiui, „Kaip sužinojote...“, „Ką jūs turite omeny...“, ar „aš teisingai suprantu, kad...“, tai neprieštarauja...“ ir t. t.

● 3 TARPSNIS APIBENDRINIMAS

 Prieš pateikdami išvadas referentai turi apibendrinti savo pastebėjimus. Pasinaudodami referentų užrašais, nustatykite svarbiausias sąlygas, panašumus ir skirtumus. Pabandykite paskatinti mokinius kritiškai mąstyti ir reikšti savo nuomonę. Kartu su mokiniais sugrupuokite argumentus. Naudodami užrašus, pabandykite apibendrinti diskusiją (jokios kritikos!)

Mokiniam galima pateikti šiuos klausimus:

- Ką jūs pastebėjote diskusijos metu?
- Ar jūsų nuomonė pasikeitė?
- Ar sužinojote naują požiūrį?
- Ar kurie nors teiginių buvo įžeidžiantys?
- Ar jūs dažniausiai buvote daugumos pusėje?
- Ar pateikdamas savo argumentus buvote emocionalus ar racionalus?

Namų darbai

Paprašykite mokinių pateikti savo asmeninį pranešimą apie vieną diskusijos argumentą, su kuriuo jie nesutinka.

Ne Tik
Skaičiai

TEMINĖS PRATYBOS

- DIRBO MIGRANTAI (15–18 METŲ GRUPĖ)
- NELYDIMI NEPILNAMEČIAI (12–14 METŲ GRUPĖ)
- MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO TEMA ŽINIASKLAIDOJE (VISOS AMŽIAUS GRUPĖS)
- PREKYBA ŽMONĖMIS IR NELEGALUS JŲ GABENIMAS (15–18 METŲ GRUPĖ)

● DARBO MIGRANTAI

Atliekant šį pratimą, mokiniai turi galimybę susipažinti su skirtingomis ekonominių migrantų kartomis bei aptarti klausimą, kodėl žmonės išvyksta dirbti kitur.

Trukmė: 30 minučių

Amžius: 15–18 metų

Tikslai

- Aptarti ekonominę migraciją anksčiau ir dabar.
- Paskatinti mokinius suprasti dabartinę Europos šalių migrantų darbo jėgos paklausą

Reikalavimai

- DVD grotuvas su televizoriumi, kompiuteris arba projektorius ir ekranas.

● 1 TARPSNIS FILMO APIE DARBO MIGRANTUS ŽIŪRĖJIMAS

Ekrane demonstruojami darbo migrantų portretai (15 min.)

Portretų, demonstruojamų DVD, santrauka:

Tino, 76 m., italas, migrantas, išvykęs po Antrojo pasaulinio karo

Tino yra pensininkas. Į Belgiją jis atvyko 1949 m. pagal šeimos susijungimo programą: jo tėvas jau gyveno Belgijoje ir dirbo kalnakasiu.

Kadangi po karo Italijoje trūko maisto, Tino išvyko ir, būdamas 16 metų, tapo jauniausiu italų, dirbančiu kalnakasybos darbininku. Vėliau jis vedė belgę, su kuria susilaukė vaikų. Po to jis pradėjo dirbti gamyklose.

Tino priklauso pirmajai darbininkų migrantų bangai, kurių reikėjo pokarinei Europai atstatyti. Tokios šalys kaip Vokietija, Prancūzija, Jungtinė Karalystė ir Belgija ypač patyrė darbo jėgos trūkumą ir darbams turėjo kviesti darbininkus iš užsienio. Žmonės važiavo iš visos Europos, taip pat ir iš daugelio kitų žemynų.

Alfredo, 33 metų, ir Veronika, 32 metų, meksikiečiai, aukštos kvalifikacijos darbo migrantai

Alfredo ir Veronika yra gydytojai. Jie yra susituokę ir pragyveno Europoje metus, kol Alfredo gavo darbą pagal specialybę – jam pasiūlė dalyvauti tyrimuose psichiatrijos srityje. Veronika yra dermatologė, prieš tai ji dirbo ligoninėje ir turėjo savo kabinetą.

Deja, jos mokslinė kvalifikacija Europoje nėra pripažįstama ir čia ji negali dirbti gydytoja. Vis dėlto darbą ji susirado.

Ir Alfredo, ir Veronika susidūrė su netikėtais sunkumais: brangus pragyvenimas, palyginti su jų atlyginimais, taip pat nelengvos būsto paieškos, buvimas toli nuo šeimų ir t.t.

Alfredo ir Veronika yra aukštos kvalifikacijos darbuotojai, kurių reikia Europai, norint užpildyti Europos darbo rinkos spragas. Europos šalims reikia ir aukštos, ir žemos kvalifikacijos darbuotojų.

2 TARPSNIS SUPRATIMAS

Vieną po kito pateikti atvirus klausimus.

Šie klausimai neturi apibrėžtų atsakymų; jie turėtų pradėti diskusiją. Diskusijas nukreipti norima linkme ir joms vadovauti padėsi priemonių rinkinyje pateikta informacija. Taip pat galima panaudoti portretus bei informaciją, surinktą atliekant pagrindinį pratimą.

Kai diskusija įsibėgėja, trumpai debatus apibendrinkite bei aptarkite pagrindines problemas, tarp jų ir argumentus „už“ ir „prieš“ tai, kad darbo migrantai yra reikalingi, taip pat tai, kokia šios diskusijos įtaka integracijos ir antidiskriminacijos suvokimui.

1. Kodėl žmonės išvyksta dirbti? Kokios rūšies darbų žmonės išvyksta dirbti? (Remkitės portretais ar savo pačių turimais pavyzdžiais – šeimos ar draugų).

niekas nedirba, jie pasitarnauja šalies ekonomikai, jie moka mokesčius, jie praturtina mūsų visuomenę kultūrine įvairove.

NURODYMAI ATSAKYMAMS

Skurdžios socialinės bei ekonominės sąlygos namuose, abiejų – ir žemos, ir aukštos – kvalifikacijos darbuotojų poreikis, laikinos sutartys bei sezoninis darbas, tikslas prisijungti prie šeimos, noras aprūpinti namuose likusius gyventi tėvus, jiems siunčiant pinigų.

2. Kokioje situacijoje atsiduria darbo migrantai, kai jie atvyksta dirbti į naują šalį? Ar lengva susirasti darbą? Ar jie dirba pagal savo specialybę, kaip tai darė savo gimtojoje šalyje? Kokių sunkumų gali patirti migrantai – susijusių su dokumentais, jų kvalifikacijos pripažinimu ir t. t.? (Remkitės portretais ar savo pačių turimais pavyzdžiais – šeimos ar draugų).

NURODYMAI ATSAKYMAMS

Dokumentų įsigijimas, turimos kvalifikacijos pripažinimas, kalbos problemos, būsto paieška, socialinė nauda, teisių pripažinimas.

3. Kaip žiūrima į darbo migrantus jūsų šalyje ir visoje Europoje?
Kokį neigiamą požiūrį gali turėti žmonės darbo migrantų atžvilgiu?
Kokį žmonių gali turėti teigiamą požiūrį?
Ką manote jūs?

NURODYMAI ATSAKYMAMS

Neigiamas požiūris: jie iš mūsų atima darbą, jie turi privilegijų bei yra socialiai aprūpinti, jie ne tokie, kaip mes. Teigiamas požiūris: jie atlieka darbus, kurių

KLAUSIMAI, UŽDUODAMI VĒLIAU

Jeigu jums būtų pasiūlytas įdomus darbas užsienyje, ar ryžtumėtės palikti savo namus ir šeimą?

Jeigu taip, tai kodėl ir kokiomis sąlygomis? Ar jūs esate pasirengęs išvykti dėl bet kokio darbo?

Kaip jaustumėtės planuodamas vykti dirbti į kitą šalį, kurios visiškai nepažįstate?

Namų darbai

Šie klausimai taip pat gali būti atsakyti, mokiniams juos panagrinėjus išsamiau, tad jie gali būti taikomi užduotims raštu, atliekamoms namuose.

● NELYDIMI NEPILNAMEČIAI

Trukmė: 45 min.

Rekomenduojama
12–14 metų mokiniams,
taip pat galima ir
15–18 metų

Tikslai

- Išaiškinti, kas yra nelydimi nepilnamečiai.
- Pakalbėti apie situacijas, su kuriomis susiduria tam tikro amžiaus nelydimi nepilnamečiai.
- Aptarti sunkumus, esant atskirtiems nuo šeimos.

Reikalavimai

- 4 priemonių rinkinyje esančios nuotraukos.
- Trumpi komentarai apie nelydimus nepilnamečius, kurie šias nuotraukas nufotografavo.

● 1 TARPSNIS SUPRATIMAS

Paaiškinti, ką reiškia terminas „Nelydimas nepilnametis“. (Žiūrėti: pagrindinės sąvokos.)

Paklauskite mokinių, kaip jie jaustųsi gyvendami be tėvų ir draugų svetimoje šalyje. Kokios yra teigiamos / neigiamos tokios padėties pasekmės? Paprašykite jų įsivaizduoti, kaip sunku nuolat gyventi vienam, ir ką jaučia žmogus, kurio ateitis neiški.

PAPILDOMA VEIKLA

Paskatinkite mokinius pasidomėti nelydimų nepilnamečių situacija savo šalyje ir kokių priemonių imamasi jiems padėti. Kai kurie mokiniai galbūt norės su jais susirašinėti.

● 2 TARPSNIS PAAIŠKINIMŲ RAŠYMAS

Klasę padalykite į keturias grupes. Parodykite 4 (A4 formato) nuotraukas, kurias padarė nelydimas nepilnametis⁴.

Kiekvienos iš grupių paprašykite pasirinkti nuotrauką bei paaiškinti, kodėl pasirinko būtent šią. Po to kiekviena grupė šioms nuotraukoms turėtų sukurti trumpas istorijas / paaiškinimus bei jas pateikti visai klasei. Kitos grupės gali juos komentuoti arba pateikti alternatyvias istorijas.

Po to paprašykite pagal nuotraukas sukurtas originalias istorijas perskaityti ir pateikti santraukas apie kiekvieno iš fotografavusiųjų gyvenimą (pateikiama toliau).

● 3 TARPSNIS PAŠTO ATVIRUKŲ RAŠYMAS

Kiekvienas mokinys turi pasirinkti vieną nuotrauką ir ją pasinaudoti iš nelydimo nepilnamečio pozicijų rašydamas trumpą atviruką, kurį jis siųstų savo tėvams ar draugams, gyvenantiems namuose. Palieskite emocijus, taip pat integracijos, administracinio statuso ir kitus klausimus.

● 4 TARPSNIS NAMŲ ARBA KLASĖS DARBAS

Mokiniai pasikeičia atvirukais ir vieni kitiems atsako iš tėvų ar draugų, gyvenančių namuose, pozicijų.

⁴ Literatūros šaltiniai: Photovoice „Transparency“ projektas. Photovoice yra organizacija, kuri visame pasaulyje privilegijų asmenims leidžia pasinaudoti savo fotodirbtuvėmis, kad šie galėtų geriau save išreikšti. Daugiau informacijos: <http://www.photovoice.org/html/galleryandshop/photogalleries/index.htm>

FOTOGRAFŲ BIOGRAFIJOS

FLORIAN, 17 METŲ, IŠ RUMUNIJOS

„Aš atvykau iš Rumunijos. Dažnai galvoju apie savo šalį – ji yra graži. Aš prisimenu savo draugus, savo šeimą ir aplinką. Atvykau čia savarankiškai 8 mėnesiams ir gyvenu viešbutyje. Kiekvieną dieną einu į mokyklą ir mokausi kalbos. Po pamokų lankau šokių pamokas, kur mokausi šiuolaikinių ir turkiškų šokių. Aš mėgstu plepėti su savo draugais, taip pat mėgstu eiti į diskotekas, nes noriu susipažinti su naujais žmonėmis. Mano mėgstamiausia dainininkė yra Britney Spears, aš labai mėgstu muziką bei kuriu dainas – moku groti akordeonu bei klavišiniais instrumentais. Kai išmoksiu kalbą, noriu studijuoti ir dirbti filmų gamybos studijoje.“

HAWDIN, 17 METŲ, IŠ IRAKO

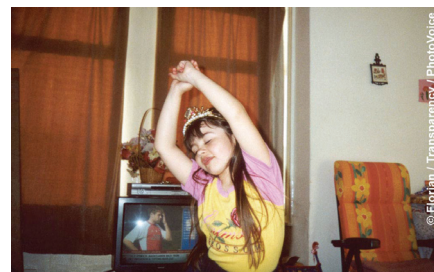
„Mano vardas Hawdin. Aš esu emigrantas. Atvykau iš Irako provincijos – Kirkuk. Šiuo metu aš gyvenu Europoje. 1988 m. Irako karo metu žuvo mano tėvas, mama po sunkios ligos mirė 2001 m. Aš turiu tik seserį – ji ištekėjusi ir gyvena Irake.“

Gyvenau Irake su savo dėde iš tėvo pusės, toli nuo konfliktų bei problemų. Turėjau merginą. Aš ją labai mylėjau. Ji man reiškė viską. Jeigu atsitikdavo taip, kad aš vieną dieną jos nematydavau, jausdavausi labai nelaimingas, mane apimdavo neviltis. Bendraudami vienas su kitu mes daug išgyvenome ir galvojome pradėti gyventi kartu bei šiame pasaulyje sukurti rojų. Tačiau Saddamo diktatoriškas režimas nesuteikė man galimybės gyventi savo gyvenimą ir visas mano viltis bei

KLAUSTUKAS. Fotografavo Florian.

Čia aš nežinau, kas esu. Žinau savo vardą ir visa kita apie save, tačiau nežinau, ką čia veikiu. Savo gimtąja kalba aš galėčiau papasakoti jums daug dalykų apie save, tačiau jų kalba man kalbėti sunku.

SVAJONĖ. Fotografavo Florian.

Buvau draugės namuose, ji, grojant turkiškai muzikai, emė šokti. Man patinka svajinga išraiška, atsispindinti jos veide.

MANO DRAUGAS. Fotografavo Hawdin.

Tai mano draugas Borni. Aš jį nusipirkau todėl, kad gyvenu vienas ir man reikia draugo. Kartais aš su juo kalbuosi. Jis man nieko neatsako.

norus pavertė pragaru. Suradus pretekstą, kad aš padedu ir dirbu kurdų partijai, buvau Irako režimo areštuotas ir kalintas 8 dienas. Dėdė išlaisvino mane už užstatą.

Po mano arešto praėjus 15 dienų, buvo areštuotas mano dėdė, taigi aš pabėgau į Europą. Iš Irako aš nuvykau į Siriją, kur gyvenau 25 dienas, tada mane sunkvežimiu nugabeno į Stambulą, čia aš pragyvenau 7 dienas ir pasisamdžiau kitą sunkvežimį. Man labai nesisekė – valgiau tik 4 kartus, buvau nemiegojęs, blogai jaučiausi. Važiuodamas antruoju sunkvežimiu 3 paras nemačiau dienos šviesos. Aplinka buvo be galo netvarkinga ir nepatogi. Norėjau mirti. Po 3 dienų važiavimo man buvo pasakyta, kad aš atvykau į vieną didžiausių Europos miestų. Aš buvau labai pavargęs ir nežinojau, ką daryti. Agentas mane nuvedė į imigracijos įstaigą ir paliko vieną. Aš parašiau pareiškimą prieglobsčiui gauti ir buvau sutiktas labai pagarbiai.“

TATIANA, 18 METŲ, IŠ ANGOLOS

„Aš atvykau iš Angolos. Man 18 metų ir šioje šalyje aš esu naujas žmogus. Ši šalis man teikia labai daug gerų naujų dalykų, taigi esu labai laiminga ir dėkinga.

Vis dėlto man trūksta kai kurių dalykų iš savo gimtosios šalies, nors kitų nepasigendu. Tačiau, kad ir kaip būtų keista, kartais aš, kaip ir daugelis mano draugų, nesijaučiu laiminga. Nežinau kodėl. Norėčiau būti tokia, kaip visi, tačiau taip nesijaučiu.

Labai sunku nuspręsti, ką veikti ateityje, kadangi visi man pataria skirtingai. Aš domiuosi ir norėčiau dirbti su kalbomis susijusioje srityje, tačiau taip pat man labai patinka įvairios koledžo paskaitos, pavyzdžiui, teatro, muzikos ir, žinoma, fotografijos paskaita.“

TUŠČIAS ŠALDYTUVAS. Fotografavo Tatiana. Tai aš nufotografavau savo kambaryje. Kai savo šaldytuve neturi maisto, tai pati blogiausia situacija.

MIGRACIJOS IR PRIEGLOBSČIO TEMA ŽINIASKLAIDOJE

Trukmė: 45 min.

Visoms amžiaus grupėms

Tikslai

- Padėti suprasti, kaip Europą mato migrantai ir pabėgėliai.
- Paskatinti kritiškai apmąstyti tai, ką išgirdo ir perskaitė žiniasklaidoje apie migrantus ir pabėgėlius.

Reikalavimai

- Žiniasklaidos ištrauka iš DVD.

1 TARPSNIS

Mokiniam užduokite šiuos klausimus:

1. Kaip Europa save pristato ir save lygina su išoriniu pasauliu? Pagalvokite apie žiniasklaidą, turizmą, televiziją, ir reklamą. (Jeigu turite laiko, leiskite mokiniams tai pasiaiškinti.)

2. Ar migrantai Europą mato kaip Eldoradą ar priešingai – apie ją galvoja kaip apie Europą-tvirtovę? Ką šie terminai galėtų reikšti? (Jei turite laiko, leiskite mokiniams tai pasiaiškinti kiek ilgiau.)

3. Kas migrantus bei pabėgėlius traukia į Europą?

Iš pradžių liepkite mokiniams pagalvoti, kokios priežastys pastūmėja migrantus bei pabėgėlius palikti savo šalis (išstūmimo veiksnys), o po to apie tai, kas juos traukia į Europą (traukos veiksnys).

Toliau pateikiamas traukos veiksnių sąrašas. Jūs jį galite papildyti kitais terminais, o šiuos terminus bei jų prasmę paaiškinti mokiniams.

Mokiniai turėtų paaiškinti, kodėl kiekvienas šių terminų galėtų būti migracijos traukos veiksnys arba pabėgėlių apsaugos būtinybė. Jie taip pat turi paaiškinti savo komentarus: ar jie apie tai kur nors perskaitė? Ar tai tas, apie ką žmonės kalba apskritai? Ar jie patys tai patyrė? Ar jie apie tai sužinojo iš kokio nors sutikto žmogaus? ir t.t.

Dažniausiai žiniasklaidoje naudojami terminai:

Eldoradas yra ispaniškos kilmės žodis, kuris reiškia „aušinis“. Terminas kilo Pietų Amerikos indėnų mitologijoje, kurioje buvo kalbama apie legendinį auksinį miestą. Ispanų kolonistai pirmą kartą šį terminą panaudojo bandydami rasti auksinį miestą, kuris reiškė įsivaizduojamą gerovę. Šiandien terminas dažnai vartojamas mistinei vietai, kurioje gausu laimės ir turtų apibūdinti.

Europa-tvirtovė – tai terminas, kuris apibūdina nuolat stiprėjančią Europos sienų kontrolę bei pastangas sumažinti migrantų srautus.

demokratija
aukštas gyvenimo lygis
saugumas
sveikatos apsauga
lygios teisės
karjeros galimybės

išsilavinimas
taika
žmogaus teisės
santuoka
studijos

● 2 TARPSNIS SAVARANKIŠKAS NAUJIENŲ RAŠYMAS (30 min.)

Parodykite trumpą (2 min.) epizodą iš DVD. Vaizdo medžiaga susideda iš vaizdų (nekomentuojamų) sekos, kuriuose rodomi pavargę migrantai bei pabėgėliai, atvykstantys mažu laivėliu ir išsilaipinantys Lampedūzos salos krante – t. y. prie Europos sienos, labiausiai nutolusios į pietus.

Klasę padalykite į tris grupes. Kiekvienai grupių užduokite parašyti komentarą apie vaizdo medžiagoje matytus vaizdus.

Kol mokiniai rašo savo komentarus, šie vaizdai turėtų būti pakartoti. Kiekvienai grupei turėtų būti užduotas specifinis rašymo stilius:

- tekstas, kurį rašo žurnalistas, šokiruotas situacijos nehumanškumo
- tekstas, kurį rašo žurnalistas, priešiškas iš užsienio atvykstantiems žmonėms
- tekstas, kurį rašo žurnalistas, komentuodamas faktus, kai nori išlikti nešališkas bei siekia pateikti visą kontekstą.

Išdalykite arba perskaitykite šiuos punktus, kurie padės mokiniams parašyti savo komentarus:

- Nors nelegalių jūra atvykstančių migrantų bei pabėgėlių skaičius nuolat didėja (šiuo metu manoma, kad atvyksta 20–50 tūkstančių žmonių per metus), tai yra tik dalelė viso migruojančiųjų į Europą skaičiaus.
- Daugelis pabėgėlių ir nelegalių migrantų į Europą atvyksta kirsdami rytines ES sienas.
- Tačiau didžioji dauguma nelegalių migrantų į ES įvažiuoja legaliai, bet užsibūna ilgiau nei leidžia jų vizos.

Kai komentarai parašomi, vienas iš grupės narių, stovėdamas prieš klasę, juos turi perskaityti garsiai, ir būtų geriau, kad tai atliktų sinchroniškai su ekrane rodomais vaizdais.

● 3 TARPSNIS APIBENDRINIMAS

Su grupe aptarkite tai, kad nors vaizdai yra tie patys, jų komentarai labai skiriasi. Paaiškinkite, kad į tą patį dalyką galima pažiūrėti iš labai skirtingų pozicijų, kurias gali turėti skirtingi žmonės, ir kad tai, ką mes matome ir girdime per žiniasklaidos priemones, dažniau yra subjektyvu negu atskleidžia tikrąją padėtį.

Taip pat padiskutuokite apie tai, kas buvo pasakyta ir kokie terminai buvo panaudoti komentaruose. Jeigu galite, aptarkite, kurie iš žodžių buvo pavartoti vaizdo įrašė. Kokį pasakojimo būdą nusako šie žodžiai? Kokią įtaką žodžio ir vaizdo ryšys daro mūsų mintims, supratimui ir migracijos bei prieglobsčio paieškos suvokimui žiniasklaidoje?

Namų darbai:

Raskite straipsnį spaudoje migracijos bei prieglobsčio paieškos tema ir užduokite mokiniams išanalizuoti bei diskusijų būdu aptarti jame naudojamą kalbos stilių.

● PREKYBA ŽMONĖMIS IR NELEGALUS JŲ GABENIMAS

Trukmė: 45 min.

Amžius: 15–18 metų

Pastaba: šis pratimas gali paveikti emocionaliai.

Tikslai

- Padėti suvokti, kokie pavojai tyko geresnio gyvenimo ir saugumo ieškančių migrantų ir pabėgėlių.
- Aptarti prekybos žmonėmis ir nelegalaus jų gabenimo keliamą baimę, pavojus ir išnaudojimą.
- Padėti suprasti, kuo skiriasi prekyba žmonėmis nuo nelegalaus jų gabenimo.

Reikalavimai

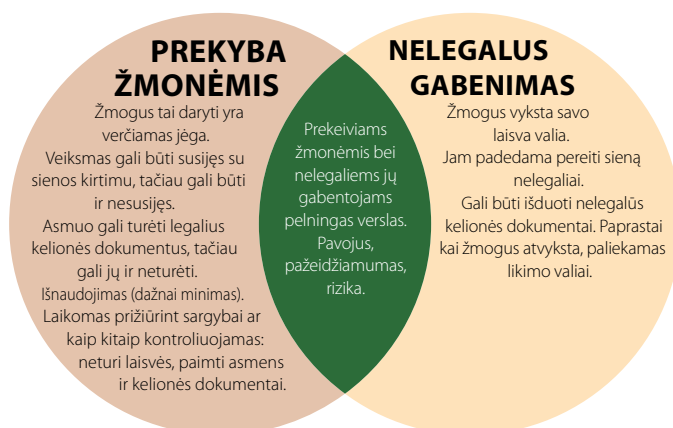
- DVD grotuvas su televizoriumi arba kompiuteriu, projektorius ir ekranas.

● 1 TARPSNIS PREKYBOS ŽMONĖMIS IR NELEGALAUS JŲ GABENIMO SKIRTUMAI

Pradžioje mokinių paprašykite savo pačių žodžiais paaiškinti, kuo skiriasi prekyba žmonėmis ir nelegalus jų gabenimas.

Po to, naudodamiesi įvadu, pagrindinėmis sąvokomis ir šia diagrama, paaiškinkite sąvokas.

Jūs taip pat turite paaiškinti, kad ne kiekvienas žmogus, padedantis pereiti sieną, yra prekyvis ar nelegalus gabentojas. Kai kurie žmonės migrantams ir pabėgėliams padeda pereiti sieną dėl humanitarinių priežasčių: pavyzdžiui, padeda jiems pasiekti saugią ar kokią kitą vietą, kur jie galėtų rasti jiems reikiamą pagalbą. Žmonės, kurie nesistengia gauti pelno, negali būti priskirti nelegalių gabentojų grupei.

● 2 TARPSNIS MANDY LIUDIJIMAS

Vieno klasės mokinio paprašykite garsiai perskaityti šį tekstą: tai 19 metų jaunos moters iš Kamerūno parodymai.

Iš pradžių tekstą perskaitykite patys, kad nepasiūlytumėte jo skaityti tam, kas tai atlikdamas jaustūsi nepatogiai.

Taip, atrodo, kad aš dabar esu pasiruošusi kalbėti ir galiu papasakoti nors šiek tiek apie tai, kas įvyko. Man tai daryti yra sunku, tačiau galbūt mano pasakojimas padės žmonėms – aš nuoširdžiai to tikiuosi.

Šį vyrą, Patriką, aš sutikau 2000 m. naršydama internete. Tuo metu aš buvau 19 metų. Draugas man prasitarė, kad jo dėdė atidarė kompiuterių (virtualią) kavinę, kurioje dirba asmenys, padedantys jaunoms merginoms susirasti baltaodį vyrą, tikrą vyrą.

Štai taip aš susipažinau su Patriku. Praėjus keturiems mėnesiams, jis atvažiavo susipažinti su mano šeima. Po to jis dviem mėnesiams išvyko į namus, o po to grįžo, ketindamas mane vesti. Aš kreipiausi į meriją ir ambasadą, prašydama išduoti kelionės dokumentus. Po trijų mėnesių, kai man išdavė vizą, mes išvykome kartu iš mano šalies. Iš pradžių atrodė, kad viskas klostosi normaliai. Viskas man atrodė nauja. Europoje aš viešėjau pirmą kartą.

Mes atvykome į gražų namą. Jis man pranešė, kad vakare pas mus nedideliame vakarėliui atvyks draugų, mano garbei. Tą pačią dieną jis paėmė mano pasą sakydamas, jog turi imtis veiksmų, kad man būtų suteiktas leidimas gyventi.

Aš nesupratau, kas tą vakarą įvyko. Jie nuvedė mane į kambarį. Aš nei vieno iš jų nepažinojau. Mane vis dar buvo užvaldžiusi iliuzija, kad praleisiu labai smagų vakarą. Tačiau šią pirmąją naktį, kurią aš praleidau „namuose“, mane prievartavo labai daug vyrų ir moterų; aš net negaliu pasakyti, kiek jų buvo.

Aš kraujavau, buvau sužeista. Išverčiau visas ašaras, tačiau tai buvo smulkmena, palyginti su tuo, kas atsitiko vėliau. Aš buvau kalinė ir negalėjau niekur išeiti. Negalėjau išsivaduoti iš šios seksualinės prievartos. Žmonės mano pagrobėjams mokėjo pinigus, o kai aš nenorėjau daryti to, ko norėjo klientas, jie plakė mane botagu. Kaip jie galėjo tai daryti? Jie buvo kaip žvėrys. Kaip jie taip galėjo? Tai tęsėsi devynis mėnesius. Jie mane saugojo ir dieną, ir naktį.

Vieną dieną aš sėdėjau restorane. Išgirdau žmones, kalbančius evondo – mano kalba, jie atvyko iš Kamerūno! Kai aš sudainavau dainą savo vietos kalba, mano sargybiniai nekreipė į mane jokio dėmesio. Tai man padėjo žmonėms, sėdintiems restorane, pasiųsti pavojaus signalą, kol mane vėl uždarė name.

Po dviejų savaitių aš išgirdau gatvėje kaukiant sireną. Ėmiau šaukti ir spiegti kaip išprotėjusi. Po to aš save atsimenu tik vaikščiojančių lignoninėje. Paskui buvo teismas. Laimė, po jo buvo išlaisvintos dar dvi merginos, kurios buvo priverstos užsiimti prostitucija. Mane išlaisvinę Kamerūno gyventojai rūpinosi manimi ir padėjo man pasveikti.⁵

Leiskite mokiniams išgyventi ir pakomentuoti šią skaudžią istoriją bei trumpai apibūdinti išnaudojimą.

⁵ Mandy liudijimo, paimto iš film/documentary/NorthSud.com pagal Francois Ducat, 2008, sutrumpinta versija.

● 3 TARPSNIS REAN LIUDIJIMAS

 Pažiūrėti Rean portreto ištrauką, kurioje pasakoja apie kelionę į Europą. Šią ištrauką galima rasti DVD meniu, pavadinimu „Prekyba žmonėmis ir nelegalus jų gabenimas“.

Pasižiūrėjus ištrauką, paprašykite mokinių paaiškinti, kuriuo atveju (Mandy ar Rean) kalbama apie prekybą žmonėmis, o kuriuo – apie nelegalų žmonių gabenimą.

● 4 TARPSNIS SAVIJAUTA

 Atlikdami šį pratimą, klasei parodykite dvi nuotraukas (sunkvežimio nuotrauką, kurio viduje yra pasislėpę žmonės, ir laivą, kuriame susigrūdę migrantai bei pabėgėliai).

Pasakykite mokiniams, kad jūs iš nuotraukų negalite nustatyti, ar tai yra prekybos ar nelegalaus gabenimo situacija, ar tiesiog kažkas dėl humanitarinių priežasčių padeda žmonėms pereiti sieną, į šį klausimą gali atsakyti tik gyvenimo istorijos...

Taip pat paaiškinkite, kad daugelis žmonių sieną gali kirsti mažiau pavojingu būdu (pasinaudodami netikrais dokumentais arba turistine viza, kuriai pasibaigus, jie liks šalyje gyventi). Tačiau paminėkite, kad visoms situacijoms yra bendra tai, jog nelegalūs migrantai yra pažeidžiami ir jiems gresia pavojus.

Paprašykite mokinių susiskirstyti grupėmis ir trumpai aprašyti, kaip jie jaustųsi, jeigu taptų vienu iš nuotraukose pavaizduotų migrantų arba pabėgėlių. Savo aprašyme jie turi panaudoti šiuos žodžius: **baimė, išnaudojimas, pavojus**. Mokiniai gali pasirinkti tekstą rašyti grupėje arba individualiai.

Keleto mokinių paprašykite stovint prieš klasę perskaityti tekstą. Kiti mokiniai turėtų šiuos tekstus aptarti.

©APF

©UNHCR / L. Boldrini

● NUORODOS

International Organisation for Migration (IOM)

www.iom.int
Rue Montoyer 40
1000 Brussels
Belgium

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

www.unhcr.org
Rue van Eyck 11b
1050 Brussels
Belgium

*European Commission
European Parliament
ICRC - International Committee of the Red Cross
Council of Europe
UN*

*<http://ec.europa.eu>
<http://www.europarl.europa.eu>
<http://www.icrc.org>
<http://www.coe.int>
<http://www.un.org>*

*European Youth Forum
European Youth Portal
Against all Odds: educational game about refugees*

*<http://www.youthforum.org>
<http://europa.eu/youth>
<http://www.playagainstallodds.com/>*

*JRS
December 18th
Human Rights Watch
Amnesty International
Migrants Rights International
Platform for International Cooperation
on Undocumented Migrants
European Council on Refugees and Exiles
Refugee Education Trust*

*www.jrs.net
<http://www.december18.net>
<http://hrw.org>
<http://www.amnesty.org>
<http://www.migrantwatch.org>*

*<http://www.picum.org>
<http://www.ecre.org>
<http://www.r-e-t.com>*

*Eurasyllum
MPG - Migration Policy Group
Migration Policy Institute
Forced Migration Online*

*<http://www.eurasyllum.org>
<http://www.migpolgroup.com>
<http://www.migrationpolicy.org>
<http://www.forcedmigration.org>*

Belgique/België

Centre d'égalité des chances
Centrum voor gelijkheid van kansen
en voor racismebestrijding

www.diversite.be

www.diversiteit.be

Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides
Commissariaat generaal voor de Vluchtelingen en
de Staatlozen

www.cgra.org

www.cgvs.be

FEDASIL

www.fedasil.be

Ceska republika

Sdružení pro integraci a migraci
OPU
SOZE
Ministerstvo vnitra České Republiky

<http://www.uprchlici.cz/>

www.opu.cz

www.soze.cz

www.mvcr.cz

Deutschland

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge
Zuwanderung
Das Integrationsportal

www.bamf.de

www.zuwanderung.de

www.integration-in-deutschland.de

Eesti

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet
Eesti Migratsioonifond
Inimkaubanduse ennetamine:
metodologia tööks noortega

www.mig.ee

www.migfond.ee

Käsikäes: Pagulaste ja varjupaigataotlejate
laste integreerimine Eesti haridussüsteemi

[http://iom.fi/content/
view/35/47/#Prevention_2005](http://iom.fi/content/view/35/47/#Prevention_2005)

[http://www.meis.ee/est/
raamatukogu/?view=view&ID=178](http://www.meis.ee/est/raamatukogu/?view=view&ID=178)

Ελλάδα

Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής
UN Greece

www.imepo.gr

www.ungreece.org

España

Comisión española de Ayuda al Refugiado
Ministerio de Trabajo e Inmigración
Ministerio de Interior

www.cear.es

www.mtin.es

www.mir.es

France

Ministère de l'immigration, de l'intégration,
de l'identité nationale et du développement solidaire
Office français pour la protection
des réfugiés et des apatrides

<http://www.immigration.gouv.fr>

<http://www.ofpra.gouv.fr/index.html>

Ireland/Eire

National Action Plan Against Racism
Forum on Migration and Communication

<http://www.diversityireland.ie/>

<http://www.fomacs.org>

Italia

Ministero dell'Interno
Consiglio Italiano per i Rifugiati

www.interno.it

www.cir-onlus.org

Κύπρος

Υπηρεσίας Ασύλου

[http://www.moi.gov.cy/MOI/asylum/Asylum.
nsf/DMLindex_gr/DMLindex_gr?OpenDocument](http://www.moi.gov.cy/MOI/asylum/Asylum.nsf/DMLindex_gr/DMLindex_gr?OpenDocument)

Latvija

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Latvijas valsts mājas lapa par bēgļu lietām

www.pmlp.gov.lv

www.refugees.lv

Lietuva

Darbaz
Migracijos Informacijos Centras

www.darbaz.lt
www.iom.lt/infocentras

Luxembourg

Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration

<http://www.mae.lu>

Magyarország

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH)
Menedék Migránsokat Segítő Egyesület
IOM Közép- és Délkelet-Európai Regionális Képviselete:
ENSZ Menekültügyi Főbiztosság Közép-Európai Regionális Képviselete:

<http://www.bmbah.hu/>
<http://menedek.hu/>
www.iom.hu
www.unhcr.hu

Malta

Koperazzjoni Internazzjonali
People for change Malta

www.kopin.org
<http://www.pfcmalta.org/>
<http://www.pfcmalta.org/teachtheworld.html>

Nederland

VluchtelingenWerk Nederland
Centraal Orgaan opvang asielzoekers

www.vluchtelingenwerk.nl
www.coa.nl

Österreich

Nationaler Kontaktpunkt Österreich
im Europäischen Migrationsnetzwerk
Beratungszentrum für Migranten und Migrantinnen

www.emn.at
<http://www.migrant.at>

Polska

Polskie Forum Migracyjne
Polacy za granicą, cudzoziemcy w Polsce

<http://www.forummigracyjne.org/pl/index.php>
<http://www.migracje.gov.pl/>

Portugal

Ministério da Administração Interna
Alto Comissariado para a
Imigração e Diálogo Intercultural

<http://www.mai.gov.pt/>
<http://www.acidi.gov.pt/>

Slovenija

Slovenska filantropija
Ministrstvo za notranje zadeve

<http://www.filantropija.org/>
[http://www.mnz.gov.si/si/delovna_podrocja/
upravno_notranje_zadeve/](http://www.mnz.gov.si/si/delovna_podrocja/upravno_notranje_zadeve/)

Suomi

Suomen Pakolaisapu
Pakolaisneuvonta ry

www.pakolaisapu.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Slovensko

Migračné informačné centrum IOM
Liga za ľudské práva

www.mic.iom.sk
www.hrl.sk

Sverige

Webbsida rörande migration
Regeringens webbsida om asyl
UNHCRs webbaserade upplevelse
- och kunskapsspel om flyktingar

www.migrationsverket.se
www.regeringen.se
www.motallaadds.org

United Kingdom

UK Borders Agency
Refugee Council UK
IOM UK office

<http://www.bia.homeoffice.gov.uk/>
<http://www.refugeecouncil.org.uk>
www.iomuk.org

料 号	
品名规格	
数 量	
生产日期	

* Kocaeli General
 * 270
 * Ronkin Center
 * 1000

訪客 - 批准由下列入境
 日期起逗留 90 天
 VISITOR - Permitted to remain
 (or alias) 90 d from date of
 entry on 06 JUN 2007

